

Vizi Júlianna - Nagy Előd

kerületi arcképcsarnok

Budapest Főváros XV. ker.
Rákospalota, Pestújhely, Újpalota
Önkormányzata

Beller Imre

(1845 - 1895)

A palotai katolikus egyházközség megszervezését, új temploma építésének előkészítését bízta Beller Imrere a váci püspökség 1884-ben.

Beller Imre 1845. november 5-én, Hódmezővásárhelyen született. A templomépítés anyagi bázisát magánvagyonával teremtette meg, amikor szülei halála után, azok hódmezővásárhelyi birtokát értéke-

sítve, felvásárolta Rákospalota határának egy részét. Erre a birtoktestre vett föl 600 ezer aranykoronás bankhitelt, ebből vásárolta meg az építési anyagokat.

A templom alapkövetését azonban már nem érthette meg. 1895-ben halt meg. 1996-ban 101 évvel halála után a kerület díszpolgárának választotta.

Benkő István

(1854 - 1920)

Idősebb Benkő István a Háromszék megyei Papolcon született 1854. január 24-én. 1874-ben kezdte meg teológiai tanulmányait Budapesten, majd beiratkozott a Tudományegyetem bölcsészkarára. 1884-ben Budapesten lesz segédlelkész, s még ebben az évben meghívja Rákospalota, ahol 1920-ban bekövetkezett haláláig szolgálja az ófalui gyülekezetet. Angolból fordított egyházi énekeivel írta be a nevét a hazai református egyház történetébe.

Becsülték, mert maga is becsülte a palotai parasztokat, akiknek sorsában mindennap osztozott. Maga is gazdálkodott, részt vett a civil közösségek szervezett életében. Az, hogy utcát kapott, s telep lakónegyed is örzi a nevét Palotán, s hogy az az utcanév mindvégig a táblákon maradhatott, jele annak a tiszteletnek, amit ma is éreznek iránta.

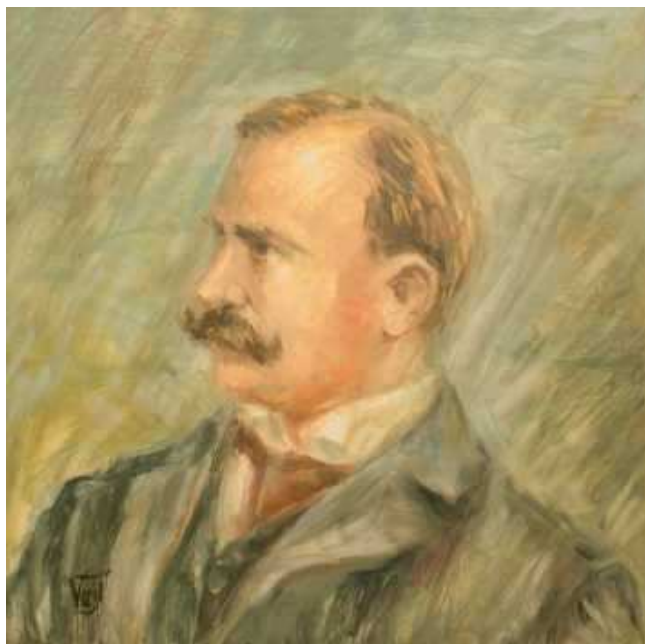
Bezsilla László

(1903 - 1983)

Bezsilla Nándor fia 1903-ban született. Mint a rovarfauna kitűnő szakértője, mint lepkegyűjtő kivételesen sikeres. Gyűjteménye a 30-as évek elején már túlzás nélkül mondható világhírűnek. Több új fajt is felfedezett, és mindet itt, Pestújhelyen vagy a község határában. Kirándulásai az ornitológia területén sem maradtak eredménytelenek. Híressé tette Pestújhely községet azzal a fekete verébbel, amelyet itt fogott be, és amelynek nem volt párja sehol a

világon. Gyűjteménye nagyobbik részét már a 30-as évek közepén a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta.

Kétezer darabos magánmúzeuma haláláig a lakásán volt felkereshető, ebből adományozott iskoláknak, ennek bemutatásával tartotta előadásait, kiállításait, itt és másutt az országban. 1983-ban halt meg.

Bezsilla Nándor

(1868 - 1917)

Pestújhely megszületését elsősorban a parcellázást kezdeményező Bezsilla Nándornak köszönheti, aki 1868-ban született Turán. A parcellázás éveiben a József körúton lakik és a Teréz körúton, működteti irodáját, ahol magának a parcellázásnak is az igazgatósága van, és ahol kiadja a telep reklámját szolgáló Széchenyi - Telep című újságát. 1912 körül költözik ki Pestújhelyre. Itt minden helyi akcióban

szerepet vállal, szervezője a munkásgimnáziumnak, tagja a leány polgári iskolaszéknek, az iskola építési bizottságának, alapító elnöke a Széchenyi - telepi Kaszinónak. 1917-ben tüdőgyulladás ragadja el.

1920-ban választják meg díszpolgárnak, és ekkor kapja meg a nevét az utca, amely addig csak a keresztnévét viselte.

Chobot Ferenc

(1860 - 1931)

A római katolikus prépost-plébános, a Pozsony megyei Igrámban született 1860. szeptember 26-án. Mint papnövendék érettségizett Kassán. A Váci Teológia diplomájával a zsebében 1883-ban szentelték pappá. 1895-ben kapta azt a megbízatást, hogy fejezze be a rákospalotai Nagyboldog-asszony templom felépítését, amit Beller Imre készített elő. A templom első papja nem tudott megélni immár a papi birtok jövedelméből, új állásért folyamodott, s 1910-ben át is vette a gazdag romhányi

plébániát. Részben Palotán, részben új állomáshelyén írja meg az egyháztörténeti szakirodalomban máig számon tartott munkáit, amelyek közül a legismertebb a Váci egyházmegye történeti névtára című kétkötetes monográfia.

1931. január 16-án halt meg Romhányban. A palotai Nagyboldogasszony-templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.

Cserba Elemér

(1876 - 1936)

A várossá lett Rákospalota első polgármestere Baján született, 1876-ban. Itt is végezte első iskoláit. Miután jogi doktorátust, majd ügyvédi oklevelet szerzett, ügyvédi irodát nyitott 1907-ben Rákospalotán.

Mint a Rákospalotai Hírlap szerkesztője, a helyi egyesületi élet reprezentánsa már polgármesterré történt kinevezése (1923.) előtt is fontos szerepet játszott a helyi közéletben. A város első

embereként sokat tett az elmaradott infrastruktúra megújításáért. Új iskolák, új vágóhíd, a villamos energia rendszerének kiépítése többé-kevésbé sikeres akcióinak mondható, de a vízellátás és főleg a csatornázás, fájóan elmaradt az igényektől. Cserba Elemér haláláig, 1936-ig töltötte be a polgármesteri tisztséget.

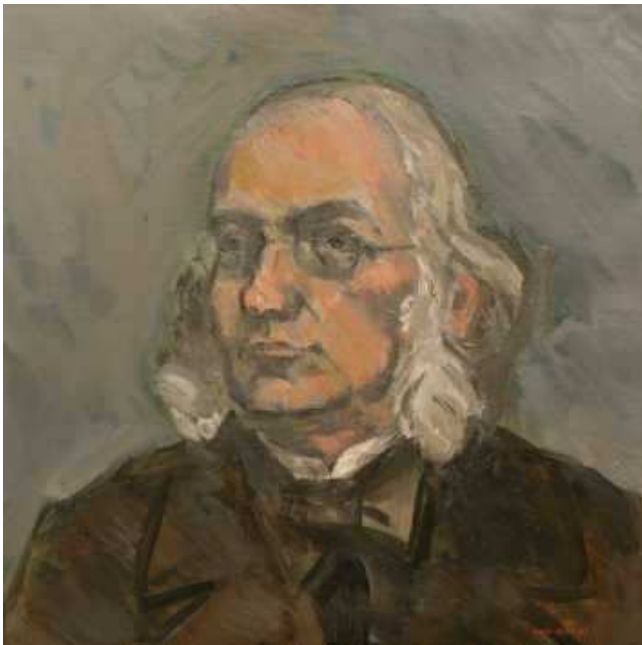
Gerecze Péter

(1856 - 1914)

A jó nevű régész, művészettörténész Désen született 1856. május 23-án. 1878-tól kezdve rendszeresen jelennek meg tanulmányai a műemlékek és régészeti kutatások köréből. Ő kezdte meg a pilisszentkereszti középkori romok feltárását. Halála előtt nem sokkal irányította a Pestújhely határában folyó ásatásokat, amelyeknek során Regtelek középkori falujának templomát ásták ki a homok alól. Az első parcellázási periódusban

vesz házhelyet a Széchenyi telepen, a majdani László utcában. Kezdettől a legharcosabb szorgalmazója, ügyintézője, kijárója a telep önállóvá válásának, és az önállóság elnyerése után is motorja minden helyi társadalmi mozgalomnak.

1914-ben hal meg tífuszos fertőzés következtében.

Horváth Mihály

(1809 - 1878)

1809-ben született Szentesen. Vácott tanult teológiát, 1828-ban a pesti egyetemen avatták bölcséleti doktorrá, 1832-ben szentelték pappá. Pest megyei községekben lelkészkedett. 1848-ban nevezik ki Csanád megyei püspökké. Tagja lett a főrendiháznak, egyik megfogalmazója a függetlenségi nyilatkozatnak. 1849-ben emigrálni kényszerül várható halálos ítélete elől. 1866-ban amnesztiát kapott és

hazatért Magyarországra.

A hatvanas években tulajdonosa Rákospalota legimpozánsabb villájának, a Pozsony és a Grófi út sarkánál fekvő parkban álló Sommariva - kastélynak. Sok időt töltött Palotán, sok vendéget fogadott a házában. 1878-ban végleg elárvult a villa, meghalt Palota leghíresebb lakója. Házát éppen annyi ideig emlegetik még püspök-villaként, mint amennyit a jeles történetíró megélt.

Gróf Károlyi Sándor

(1831 - 1906)

Fót birtokosa a család, amelynek több tagja is nyomot hagyott Palota közemlékezetében, de legmélyebbet kétségtelenül az 1831-ben született Sándor gróf.

17 évesen Klapka seregében a Károlyi huszárezred századosaként harcol a magyar szabadságért. Párizsba menekül 1849-ben, s csak az általános amnesztia kihirdetésekor tér vissza Főtra. 1881-től képviselő, a gazdaságpolitika egyik meghatározó egyénisége,

aki az agrárius elvek fő hirdetőjeként fontos szervező szerepet vállal Magyarországon.

Az ő személye az első fórum, minden közös érdeket érintő közügyben, egyszóval meghatározó szerepet játszik Palota mindennapjaiban, még ha nem is szereplője ezeknek a mindennapoknak.

Gróf Károlyi Sándor 1906-ban halt meg Franciaországban.

Madarász Adeline

(1871- 1962)

Meglehetősen sokan gondolják azt, hogy a hazai történelmi piktorgráfia óriásának Madarász Viktornak van valami köze Palotához. A tájékozottabbak azt is megjelölik, mi ennek a kapcsolatnak a lényege. Az, hogy leánya Adeline itt lakott, és az idős művész gyakran töltötte nála a nyarat. Ami ebből a tény, az csupán annyi, hogy Madarász Adeline valóban Rákospalotán telepedett le, akkor azonban édesapja már évtizedek óta

halott. És az is tény, hogy 1960-ban a Rákospalotai Múzeumnak ajándékozta édesapja számos alkotását, amelyek ma is rendszeresen kiállított különgyűjteményi részét képezik a múzeumnak. Adeline maga is festőnek tanult, Székely Bertalannak volt növendéke. Értékelhető életművet azonban nem hagyott maga után, életútjának állomásait sem ismerjük pontosan.

Reményi Ede

(1828 - 1891)

1828-ban született Miskolcon a legendás híró hegedűművész. Tanulmányait a bécsi konzíliumon végezte. 20 éves korában részt vett a szabadságharcban, mint Görgey tábori hegedűse s emiatt 1849 őszén el kellett hagyni az országot. Amerikába ment, ahol több évig tartó stúdiumok során elsőrangú hegedűssé vált.

Több évig Londonban a királyi zenekar szólóhegedűse s 1861-től a 70-es évek

elejéig Pest zenei életének egyik legnépszerűbb egyénisége volt. Az kapcsolta a régi Palotához, hogy az erdő mellett fekvő vendéglőben oly gyakran muzsikált, itt lakott a faluban, a mai Énekes utcában, az 1860-as években.

1891-ben halt meg San Franciscóban.

Szócs Áron

(1879- 1956)

Szócs Áron, Rákospalota háború utáni első polgármestere volt. A helyi szociáldemokrata mozgalom és párt vezéralakja, egyébként lakatos az Istvántelki Főműhelyben. Városi képviselő, s már a harmincas években, aktív közéleti szerepet játszik.

1945. február 6-án nevezik ki polgármesternek, amely tisztségéről 1947-ben mond le, ekkor vonul vissza a politikai életből.

A Magyar Tanácsköztársaság idején a miskolci hadtest forradalmi törvényszékének elnöke, majd Csanád vármegye direktóriumának elnöke, később vasúti népbiztos lett. A Tanácsköztársaság bukása után a vasutasok szakszervezetének titkáraként tevékenykedett. Az 1940-es években a Népszava szerkesztősége dolgozója volt.

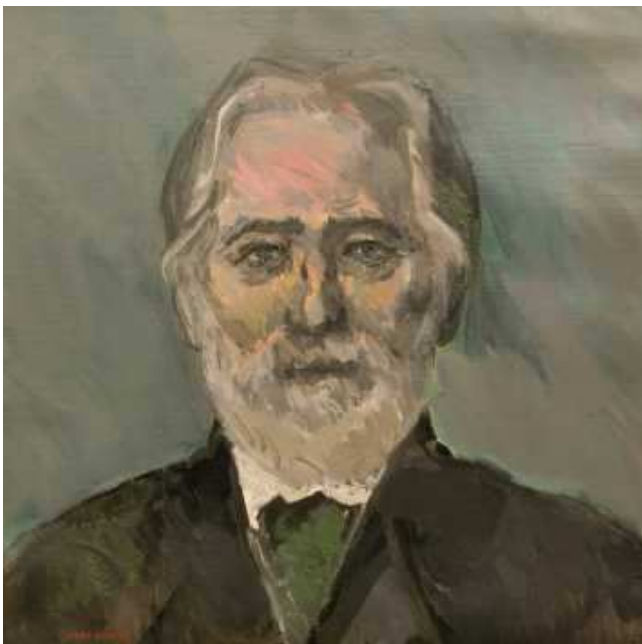
Szücs István

(1868 - 1953)

1868-ban született Szirákon. A váci piaristáknál tanult, itt kötött barátságot Bezsilla Nándorral, Veszelovszky Bélával, Schwarz Gusztávval. Bölcsész diplomát szerez Pesten. A belügyben hivatalnok, majd 1896-tól a kultuszminisztériumban dolgozik.

Két ciklusban Pestújhely országgyűlési képviselője, ő eszközli ki a helyi népiskola államosítását, a templom-építő bizottság, a telepi kaszinó elnöke,

a katolikus leány polgári alapítója és első igazgatója volt. 1913-ban az ő kezdeményezésére nyílik az első állami óvoda. Tagja a megalakuló Pestújhelyi Sport Club választmányának. A munkásgimnázium szervezője, a helyi Vöröskereszt egyik alapítója, ingyenkonyha felállításának kezdeményezője. 1915-ben a község díszpolgára lesz, és utcát neveznek el róla.

Tóth István

(1823 - 1908)

Rákospalota legendás híró bírója 1823. március 5-én született, s bognármesterséget tanult. 24 évesen tért haza Palotára. Tudását, bölcsességét már ekkor is elismerik, így esküdtnek, később községi elöljárónak, 1862-ben bírónak választják. Negyven esztendőn át látja el közmegbecsülésnek örvendő ezt a tisztelet, egészen 1903-ban bekövetkezett visszavonulásáig. Öt évet él még csendes nyugalomban.

Országosan, ismert figura volt a palotai bíró, Biharos Tóth István, akit személyes kapcsolat alapján tisztelt számos jelessége a kornak. Tisztelték pallérozott észjárását, az övéi gondját tehetséggel megoldó községvezetéséért, férfias viselkedéséért, jóízű beszédstílusáért, talpraesett humoráért, arca, termete szépségéért. 1908. október 18-án hunyt el.

Zajti Ferenc

(1886 - 1961)

A magányos művész és tudós Újfehértón született 1886-ban.

Református teológiát végzett. Münchenben festészetet tanul. Először tisztviselő a budapesti városházán, majd munkatársa, később vezetője a Fővárosi Könyvtár Keleti gyűjteményének. Innen vonul nyugdíjba 1946-ban. Több tájképe látható a Nemzeti Galériában.

Festőként Hollósy Simon követője. Látoogatói között volt József főherceg és a világhírű hindu költő, Rabindranath Tagore, mert rendszeresen járt Indiában, az ősi kultuszokat és a magyarság gyökereit kutatva.

A pestújhelyi társaság jellegzetes figurája volt, a magyarság eredet kutatója. 1961-ben halt meg Budapesten.

Wágner Manó

(1858 - 1929)

Rákospalota iskolaügyének e jeles alakja 1858. március 13-án született a sziléziai Liebenthal falucskában. Német anyanyelvű birodalmi polgárként él egészen 14 éves koráig talán azt sem tudta hol van Magyarország. S azt biztosan nem, hol fekszik Palota.

14 éves amikor Budapestre költözik szüleivel. 1889-ben veszi feleségül a palotai magánpolgári iskolát alapító negyedi Szabó Alajos leányát, s lesz

hamarosan a tanintézet igazgatója, majd továbbépítője. Elemi iskolát nyit a polgári mellett, 1892-ben gimnáziumot – az elsőt Rákospalotán –, amely magánintézet 1906-ban megkapja a jogosítványt állami érettségi bizonyítvány kiadására.

Elnöke a Rákospalotai Katholikus Körnek. 1914-ben megyebizottsági taggá választják. A település akkor már város díszpolgáraként hunyt el 1929-ben.

Festmények:

Vizi Júlianna
festőművész

Nagy Előd
festőművész

Beller Imre
Benkő István
Bezsilla László
Bezsilla Nándor
Chobot Ferenc
Gerecze Péter
Madarász Adeline
Reményi Ede
Zajtik Ferenc
Wágner Manó

Cserba Elemér
Horváth Mihály
Gróf Károlyi Sándor
Szócs Áron
Szűcs István
Tóth István